

GIẢI VÀ BIỆN LUẬN PHƯƠNG TRÌNH BẬC HAI

A. TÓM TẮT LÝ THUYẾT

A1. Giải phương trình dạng: $ax^2 + bx + c = 0$

Phương pháp: Xét các trường hợp của hệ số a

- Nếu $a = 0$ thì tìm nghiệm phương trình bậc nhất.
- Nếu $a \neq 0$ thì tiến hành các bước sau:

Tính biệt thức $\Delta(\Delta')$: $\Delta = b^2 - 4ac$ hoặc $\Delta' = b'^2 - ac$; $b' = \frac{b}{2}$

Xét các trường hợp của $\Delta(\Delta')$:

- Phương trình vô nghiệm: $\Delta < 0$
- Phương trình có nghiệm kép: $\Delta = 0 \Leftrightarrow x_1 = x_2 = \frac{-b}{2a}$
- Phương trình có nghiệm kép: $\Delta > 0 \Leftrightarrow \begin{cases} x_1 = \frac{-b + \sqrt{\Delta}}{2a} \\ x_2 = \frac{-b - \sqrt{\Delta}}{2a} \end{cases}$

A2. Các bài toán liên quan đến hệ thức Vi-et:

$$\begin{cases} x_1 + x_2 = \frac{-b}{a} \\ x_1 \cdot x_2 = \frac{c}{a} \end{cases}$$

A3. Tìm giá trị của tham số để 2 phương trình có ít nhất một nghiệm chung.

Cách 1:

- Giả sử x_0 là nghiệm chung, lập hệ 2 phương trình (ẩn x và tham số)
- Giải hệ phương trình tìm x_0 , tìm tham số.
- Thử lại: Thay các giá trị của tham số vào từng phương trình, giải các phương trình, tìm nghiệm chung.
- Kết luận

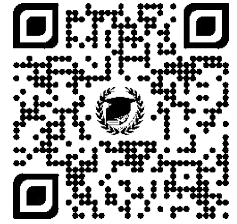
Cách 2:

- Rút tham số từ 1 phương trình đã cho
- Thế giá trị của tham số vào phương trình còn lại tìm x
- Thay giá trị của x tìm m
- Kết luận

A4. Khi phương trình bậc hai có nghiệm, cần tìm một hệ thức liên hệ giữa 2 nghiệm x_1 và x_2 không phụ thuộc vào tham số m .

Phương pháp:

- Tìm điều kiện để phương trình có nghiệm: $\begin{cases} a \neq 0 \\ \Delta(\Delta') \geq 0 \end{cases}$
- Tính tổng S, tích P của hai nghiệm x_1 và x_2 .

- Tính m theo S, P .
- Khử m tìm hệ thức chỉ còn S, P . Thay $S = x_1 + x_2, P = x_1 \cdot x_2$

B. BÀI TẬP ÁP DỤNG**Dạng 1: Biện luận các trường hợp nghiệm của phương trình****Bài 1:** Giải phương trình bậc hai (m là tham số) sau:

- a) $x^2 - 2(3m - 1)x + 9m^2 - 6m - 8 = 0$
- b) $x^2 - 3mx + 2m^2 - m - 1 = 0$
- c) $3x^2 - mx + m^2 = 0$
- d) $x^2 - 2(m - 1)x + m - 3 = 0$

Bài 2: Giải các phương trình sau:

- a) $(m - 1)x^2 - 2mx + m + 2 = 0$
- b) $(m - 1)x^2 + 3mx + 2m + 1 = 0$
- c) $(4m^2 + 4m + 1)x^2 - 2m(2m + 1)x + m^2 = 0$

Bài 3: Giải phương trình (m là tham số):

$$x^2 - 2(m + 1)x + 2(m + 5) = 0$$

Dạng 2: Tìm điều kiện tham số để phương trình thỏa mãn số nghiệm**Bài 1:** Tìm các giá trị của m để phương trình sau có 2 nghiệm phân biệt:

- a) $2x^2 - 4x + m = 0$
- b) $5m.x^2 - 4x - 3m = 0$
- c) $mx^2 - 3x + m = 0$

Bài 2: Tìm các giá trị của m để phương trình sau có nghiệm kép:

- a) $3x^2 - 2mx + 1 = 0$
- b) $4mx^2 - 6x - m - 3 = 0$
- c) $(m + 2)x^2 - 2(m - 1)x + 4 = 0$

Bài 3: Tìm điều kiện của m để các phương trình sau có nghiệm:

- a) $x^2 - x - 2m = 0$
- b) $5x^2 + 3x + m - 1 = 0$
- c) $mx^2 - x - 5 = 0$
- d) $(m^2 + 1)x^2 - 2(m + 3)x + 1 = 0$

Bài 4: Cho phương trình $(m - 1)x^2 + 2x - 3 = 0$ (1) (tham số m)

- a) Tìm m để (1) có nghiệm
- b) Tìm m để (1) có nghiệm duy nhất? tìm nghiệm duy nhất đó?
- c) Tìm m để (1) có 1 nghiệm bằng 2? khi đó hãy tìm nghiệm còn lại (nếu có)?

Bài 5: Cho phương trình: $(m - 1)x^2 + 2(m - 1)x - m = 0$ (ẩn x)

- a) Định m để phương trình có nghiệm kép. Tính nghiệm kép này
- b) Định m để phương trình có hai nghiệm phân biệt đều âm.

Bài 6: Tìm các giá trị của m để phương trình sau vô nghiệm:

- a) $3x^2 + 2mx + 4 = 0$
- b) $x^2 - (2m + 3)x + m^2 = 0$
- c) $m^2 x^2 + mx + 3 = 0$

Bài 7: Tìm các giá trị của m để phương trình sau có nghiệm:

a) $mx^2 - 2(m+1)x + m + 3 = 0$

b) $(m^2 - m)x^2 + 2mx + 1 = 0$

Bài 8: Tìm điều kiện của m để các phương trình sau có 2 nghiệm phân biệt

a) $3x^2 - 2x + m = 0$

b) $x^2 + 2(m-1)x - 2m+5 = 0$

Bài 9: Tìm điều kiện của m để phương trình vô nghiệm

a) $(m-1)x^2 + 2x + 11 = 0$

b) $x^2 + (m-1)x+m-2=0$

Bài 10: Cho phương trình : $mx^2 + 6(m-2)x + 4m - 7 = 0$. Tìm các giá trị của m để phương trình:

a) Có nghiệm kép.

b) Có 2 nghiệm phân biệt.

c) Vô nghiệm.

Bài 11: Tìm các giá trị nguyên dương của k để phương trình :

$$x^2 - 4x + k = 0 \text{ có 2 nghiệm phân biệt}$$

Bài 12: Tìm các giá trị nguyên âm của m để phương trình :

$$2x^2 - 6x + m + 7 = 0 \text{ có 2 nghiệm phân biệt}$$

Bài 13: Chứng minh phương trình ẩn x sau luôn có nghiệm hoặc có 2 nghiệm phân biệt.

a) $x^2 - 2.(m+1)x + 2m+1 = 0$

b) $x^2 - 3x + 1-m^2 = 0$

c) $x^2 + (m+3)x + m+1 = 0$

Bài 14: Cho phương trình (*m là tham số*):

$$(2m - 7)x^2 + 2(2m + 5)x - 14m + 1 = 0$$

Xác định giá trị của m để phương trình có nghiệm kép. Tính nghiệm kép đó.

Dạng 3: Tìm tham số để phương trình nhận nghiệm cho trước

Bài 1: Xác định giá trị của tham số *m* để phương trình :

a) $(3m + 4)x^2 - (5m - 1)x + m - 3 = 0$ nhận 3 làm nghiệm.

b) $(m^2 + 1)x^2 + (3m - 4)x + m - 11 = 0$ nhận - 2 làm nghiệm

Bài 2: Tìm giá trị của *m* để phương trình:

a) $mx^2 - 3x - 5 = 0$ có một nghiệm bằng -1

b) $x^2 - 2(m - 1)x + m - 5 = 0$ có một nghiệm bằng 3

Bài 3: Tìm các giá trị của *m* để phương trình có một nghiệm bằng 1. Tìm nghiệm còn lại:

a) $2x^2 - 3x + m = 0$

b) $3x^2 + 7x + m = 0$

Bài 4: Với giá trị nào của *k* thì phương trình:

a) $2x^2 + kx - 10 = 0$ có một nghiệm bằng 5. Tìm nghiệm còn lại.

b) $k^2x^2 - 15x - 7 = 0$ có một nghiệm bằng 7. Tìm nghiệm còn lại.

c) $(k - 4)x^2 - 2kx + k - 2 = 0$ có một nghiệm bằng $\sqrt{3}$. Tìm nghiệm còn lại.

Bài 5: Cho phương trình $(m - 1)x^2 - 2mx + m + 1 = 0$ (1). Tìm tất cả các số nguyên m để phương trình (1) có nghiệm nguyên.

Bài 6: Cho phương trình $x^2 + (2m - 5)x - 3n = 0$. Xác định m và n để phương trình có 2 nghiệm là 3 và -2.

Bài 7: Tìm m, n để phương trình bậc hai $mx^2 + (mn + 1)x + n = 0$ có nghiệm duy nhất là $\frac{1}{2}$.

Dạng 4: Tìm giá trị của tham số để 2 phương trình có ít nhất một nghiệm chung

Bài 1: Với giá trị nào của k thì hai phương trình sau có ít nhất một nghiệm chung:

a) $x^2 - (k + 4)x + k + 5 = 0$

b) $x^2 - (k + 2)x + k + 1 = 0$

Bài 2: Tìm giá trị của m để hai phương trình sau đây có ít nhất 1 nghiệm chung:

a) $x^2 + 2x + m = 0$

b) $x^2 + mx + 2 = 0$

Bài 3: Tìm giá trị của m để hai phương trình sau đây có ít nhất 1 nghiệm chung:

a) $x^2 + (m - 2)x + 3 = 0$

b) $2x^2 + mx + (m + 2) = 0$

Bài 4: Với giá trị nào của m thì 2 phương trình sau đây có ít nhất 1 nghiệm chung:

$2x^2 - (3m + 2)x + 12 = 0 \quad (1)$

$4x^2 - (9m - 2)x + 36 = 0 \quad (2)$

Dạng 5: Khi phương trình bậc hai có nghiệm, hãy tìm một hệ thức liên hệ giữa 2 nghiệm x_1 và x_2 không phụ thuộc vào tham số m .

Bài 1: Tìm hệ thức liên hệ giữa hai nghiệm của phương trình: $x^2 - (m + 3)x + 2m - 5 = 0$ mà hệ thức này không phụ thuộc vào m .

Bài 2: Cho phương trình: $x^2 - 2(m + 1)x + m - 4 = 0$. Không giải phương trình, hãy tìm biểu thức liên hệ giữa 2 nghiệm không phụ thuộc vào m .

Bài 3: Cho phương trình: $(m - 2)x^2 - 2(m + 2)x + 2(m - 1) = 0$. Khi phương trình có nghiệm, hãy tìm 1 hệ thức giữa x_1 và x_2 không phụ thuộc vào m .

Bài 4: Cho phương trình: $(2m - 1)x^2 - 2(m + 4)x + 5m + 2 = 0$. Khi phương trình có nghiệm, hãy tìm 1 hệ thức giữa x_1 và x_2 không phụ thuộc vào tham số m .

Bài 5: Cho phương trình: $\frac{1}{x-1} + \frac{1}{x-3} = m$. Trong trường hợp phương trình có hai nghiệm, hãy biểu diễn nghiệm này theo nghiệm kia.

Dạng 6: Tìm giá trị của tham số để phương trình bậc hai có 2 nghiệm x_1, x_2 thỏa mãn một đẳng thức liên hệ giữa 2 nghiệm hoặc điều kiện riêng biệt

Bài 1: Cho phương trình $x^2 - 2(m - 1)x + 2m - 5 = 0$ (m là tham số)

a) Chứng minh rằng phương trình trên luôn có hai nghiệm phân biệt với mọi m .

b) Tìm m để phương trình có hai nghiệm trái dấu.

c) Với giá trị nào của m thì $A = x_1^2 + x_2^2$ đạt giá trị nhỏ nhất. Tìm giá trị đó.

Bài 2: Cho phương trình $x^2 - 2(m+1)x + m^2 + 3m + 2 = 0$ (m là tham số)

- Tìm m để phương trình có hai nghiệm phân biệt.
- Tìm m để phương trình có hai nghiệm phân biệt thỏa $x_1^2 + x_1^2 = 12$.

Bài 3: Cho phương trình $x^2 - 2(m-1)x + m - 3 = 0$ (m là tham số)

- Chứng minh rằng phương trình luôn có hai nghiệm phân biệt với mọi m .
- Tìm m để phương trình có hai nghiệm đối nhau.

Bài 4: Cho phương trình $x^2 - mx - 1 = 0$

- Chứng minh rằng phương trình luôn có hai nghiệm trái dấu.
- Gọi x_1, x_2 là các nghiệm của phương trình. Tính $P = \frac{x_1^2 + x_1 - 1}{x_1} - \frac{x_2^2 + x_2 - 1}{x_2}$

Bài 5: Cho phương trình : $3x^2 - 4x + m = 0$. Tìm các giá trị của m để phương trình có các nghiệm x_1, x_2 thỏa mãn : $x_1 = 3x_2$

Bài 6: Xác định giá trị của tham số k sao cho hai nghiệm x_1, x_2 của phương trình $x^2 - 6x + k = 0$ thỏa mãn điều kiện : $3x_1 + 2x_2 = 20$

Bài 7: Cho phương trình : $x^2 - (m+5)x - m + 6 = 0$. Xác định m để giữa hai nghiệm x_1, x_2 để có hệ thức: $2x_1 + 3x_2 = 13$

Bài 8: Cho phương trình: $3x^2 - mx + 2 = 0$. Xác định m để giữa hai nghiệm x_1, x_2 để có hệ thức: $3x_1 \cdot x_2 = 2x_1 - 2$

Bài 9: Cho phương trình: $x^2 - (2m+1)x + m^2 + 2 = 0$. Xác định m để giữa hai nghiệm x_1, x_2 để có hệ thức : $3x_1x_2 - 5(x_1 + x_2) + 7 = 0$

Bài 10: Cho phương trình: $x^2 - 2(m-2)x + (m^2 + 2m - 3) = 0$. Tìm m để phương trình có hai nghiệm phân biệt x_1, x_2 thỏa mãn : $\frac{1}{x_1} + \frac{1}{x_2} = \frac{x_1 + x_2}{5}$

Bài 11: Xác định m để hai nghiệm x_1, x_2 của phương trình : $x^2 + 3x + m = 0$ thỏa mãn điều kiện: $x_1^2 + x_2^2 = 34$

Bài 12: Cho phương trình bậc hai : $x^2 - 2(k-2)x - 2k - 5 = 0$ (k là tham số). Gọi x_1, x_2 là hai nghiệm của phương trình, tìm giá trị của k sao cho : $x_1^2 + x_2^2 = 18$

Bài 13: Cho phương trình: $x^2 + 2x + 3k = 0$. Gọi x_1, x_2 là hai nghiệm của phương trình, không giải phương trình hãy tìm giá trị của k để:

- $x_1^2 + x_2^2 = 10$
- $x_1^2 - x_2^2 = 20$

Bài 14: Cho phương trình: $x^2 - 4x + m = 0$. Tìm giá trị của m để giữa hai nghiệm x_1, x_2 thỏa mãn: $x_1^3 + x_2^3 = 26$.

Bài 15: Cho phương trình: $x^2 + mx + n = 0$. Tìm m, n biết phương trình có hai nghiệm x_1, x_2 thỏa mãn

$$\begin{cases} x_1 - x_2 = 1 \\ x_1^3 - x_2^3 = 7 \end{cases}$$

Bài 16: Tìm m để phương trình $x^2 - 2x - m + 3 = 0$ có hai nghiệm phân biệt x_1, x_2 thỏa mãn $x_1^2 + x_2^2 = 20$

Bài 17: Cho phương trình $x^2 + 2mx - 2m - 6 = 0$

- Giải phương trình khi $m = 1$
- Xác định m để phương trình có hai nghiệm sao cho $x_1^2 + x_2^2$ nhỏ nhất

Bài 18: Cho phương trình $x^2 + 2(m + 1)x - 2m^4 + m^2 = 0$ (m là tham số).

- Giải phương trình khi $m = 1$.
- Chứng minh rằng phương trình luôn có hai nghiệm phân biệt với mọi m .

Bài 19: Cho phương trình $x^2 - 2x + m + 3 = 0$

- Tìm m để phương trình có nghiệm $x = 3$. Tìm nghiệm còn lại
- Tìm m để phương trình có hai nghiệm phân biệt thỏa $x_1^3 + x_2^3 = 8$.

Bài 20: Cho phương trình $x^2 - 5x + m = 0$.

- Giải phương trình khi $m = -1$
- Tìm m để phương trình có hai nghiệm phân biệt x_1, x_2 thỏa $x_1^2 - 2x_1x_2 + 3x_2 = 1$

Bài 21: Tìm các giá trị của m để phương trình:

- $x^2 - 2x + m = 0$ có 2 nghiệm trái dấu.
- $x^2 - 2mx + (m - 1)^2 = 0$ có 2 nghiệm dương
- $2x^2 - 2(m + 1)x + m = 0$ có 2 nghiệm âm.

Bài 22: Tìm các giá trị của m để phương trình:

- $x^2 - 2(m + 1)x + m - 4 = 0$ có 2 nghiệm trái dấu.
- $x^2 - 2(m + 1)x + m^2 = 0$ có 2 nghiệm phân biệt cùng dương
- $x^2 - 2x + m = 0$ có 2 nghiệm phân biệt đều là số dương.

Bài 23: Xác định điều kiện của m để phương trình:

- $(m - 5)x^2 - 4mx + m - 2 = 0$ có 2 nghiệm trái dấu.
- $(2m - 1)x^2 - (3m + 4)x + m + 3 = 0$ có 2 nghiệm trái dấu.
- $(m - 1)x^2 - 2mx + m + 1 = 0$ có 2 nghiệm dương.

Bài 24: Cho phương trình bậc hai $mx^2 - (5m - 2)x + 6m - 5 = 0$

- Tìm m để phương trình có 2 nghiệm đối nhau.
- Tìm m để phương trình có 2 nghiệm nghịch đảo nhau.

Bài 25: Tìm giá trị m để phương trình:

- $2x^2 + mx + m - 3 = 0$ có 2 nghiệm trái dấu và nghiệm âm có giá trị tuyệt đối lớn hơn nghiệm dương.
- $x^2 - 2(m - 1)x + m - 3 = 0$ có 2 nghiệm trái dấu và bằng nhau về giá trị tuyệt đối.

Bài 26: Tìm giá trị m để phương trình:

- $x^2 - (2m + 3)x + m^2 + 3m + 2 = 0$ có 2 nghiệm đối nhau.

b) $(m-1)x^2 - 2(m-2)x - 7m - 1 = 0$ có 2 nghiệm đối nhau.

Bài 27: Cho phương trình $x^2 - 2x - 2m = 0$. Tìm m để phương trình có hai nghiệm phân biệt thỏa mãn:
 $(1 + x_1^2)(1 + x_2^2) = 5$

Bài 28: Cho phương trình $x^2 - 2(m + 1)x + m^2 - 1 = 0$. Tìm m để phương trình có hai nghiệm phân biệt thỏa mãn: $x_1^2 + x_2^2 = x_1x_2 + 8$

Bài 29: Cho phương trình $x^2 - 3x + m = 0$.

a) Giải phương trình khi $m = 1$

b) Tìm m để phương trình có hai nghiệm phân biệt x_1, x_2 thỏa $\sqrt{x_1^2 + 1} + \sqrt{x_2^2 + 1} = 3\sqrt{3}$

Bài 30: Cho phương trình: $x^2 - 2(m - 1)x - 3 - m = 0$ (ẩn số x)

a) Chứng tỏ rằng phương trình có nghiệm x_1, x_2 với mọi m

b) Tìm m để phương trình có hai nghiệm trái dấu

c) Tìm m để phương trình có hai nghiệm cùng âm

d) Tìm m sao cho nghiệm số x_1, x_2 của phương trình thỏa mãn $x_1^2 + x_2^2 \geq 10$.

e) Tìm hệ thức liên hệ giữa x_1 và x_2 không phụ thuộc vào m.

f) Hãy biểu thị x_1 qua x_2 .

CASESTUDY24H.COM